

Vitus Heinrich Hasenmüller

**De Concordantiis Talmvdicis Adornandis Consvltatio Epistolica : Ad Cl. Virvm
Adolphvm Gvilielmvm De Gohren Artivm Magistrvm Et S. Theologiae Candidatvm**

lenae: Typis Mvllerianis, [1711?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn889770107>

Druck Freier Zugang

CIc-4301⁴

63.

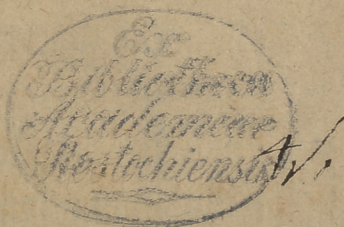
Viti Henrici ~~Henrici~~ Hafsenmülleri

DE
**CONCORDANTIIS TAL-
MYDICIS ADORNANDIS**
CONSULTATIO EPISTOLICA

AD
CL. VIRVM
ADOLPHVM GVILIELMVM
DE GOHREN
ARTIVM MAGISTRVM ET S. THEOLOGIAE
CANDIDATVM.

I E N A E,
TYPIS MVLLERIANIS.

Og. Tychsen
1760

CIC-4301 4

102

DE
CONCORDANTIS TAL
MADICIS ADORNANDIS
CONSULTATIO EPISTOLICA

AD
CE. NIRM
ADOLPHUM GUILIELMUM
DE GOHRN
ARTIVM MAGISTRVM ET THEOLOGVM
CANDIDATVM

LENAE
TIS MILLERIS

ADOLPHO GVILIELMO
DE GOHREN

V. C.

VITVS HENRICVS HASENMVLLEVS

τὸ καλῶς προχωρεῖν

Olendum profecto
est, tantopere negli-
gi duo illa subsidia ad
omnem interpreta-
tionem necessaria: *sermonis filum*
& *parallelismum*. Quam parum de

a 2

ele-

elegantissimis hisce mediis ex vulgo nota arte homiletica constet, eorum docent interpretationes, qui ad istius leges longius remotos amplificationis fontes quaerunt, ipsum verborum neruum atque succum nec primis quidem labris attingentes. Ea propter semper optavi, vt, qui in hoc studiorum genere vltra vulgus sapere ac interpretis muneri satisfacere volunt, ad haec potissimum sollicite respiciant. Sunt enim ita comparata, vt res ipsa de iis nos persuadeat: quippe nemo sanus autor vel confuse & absque vlllo ordine scribere vel inconstanter sibimetipso contradicere creditur. Si de sacris litteris verbum adhuc addere licet, vtrumque medium istud circa

ca eius expositionem a quam plurimis quidem commendari, a paucissimis tamen rite adhiberi videmus. Saepe inter nos sermo fuit, AMICE, de ordine verborum ac nexu, deque magni cuiusdam viri, cuius vestigia tam raro ac inuitus deferere soleo, peculiari nonnullis visa ac parum solida sententia circa filum sermonis in Prophetis obseruandum, quam, si DEVS voluerit, peculiari dissertatione declarabo. Dignum notatu visum est illud consilium B. LVTHERI, quod in Præfatione Apocalypseos habetur cumque rei natura oppido conuenit, *impletione cum vaticiniis comparata explicationem oriri tutissimam*: qua de re TV quidem, ceu vir in sacra historia insigniter

versatus, accuratissimum feres iudicium. In ceteris, maxime historicis, libris filum sermonis neglectum vel impugnatum magis inepte à quibusdam est. Hoc ergo pro scopo scriptoris indagando fetetur interpret omnino necessarium est. Parallela autem eo facere admodum arbitror, vt cum illis ipsis atque ex iis, quos explicamus, loqui, quam ex proprio ingenio siue aliunde petita verborum pompa mentem cuiusquam exprimere malimus: quod quam sit aequum & iucundum, iudicent ii, qui diuinorum eloquiorum sensum aliquem habent. Non frustra igitur laborarunt qui in ita dictis concordantiis adornandis collocarunt operam: cum ad parallela inuenien-

nienda maxime profint. Ita placuit hoc institutum ipsis Ebraeorum magistris in sacris litteris nequaquam imperitis, ut, eius notitiam nacti, christianos in eodem illico imitarentur: qui conatus tantam attulit vtilitatem, ut plurimis Masoretharum observationibus carere nunc facile possimus. Sed nec defuerunt, qui, ob insignem earum usum, concordantias etiam in alios libros consignarent. Nil quidquam dicam de iis qui circa cantiones sacras aut libros Symbolicos istiusmodi quid moliti sunt: mirum tamen non videatur, etiam in profanissimos libros concordantias valde exoptari. *In magnum studii orientalis incrementum, ad facilitandum Arabicorum autorum le-*
ctio-

tionem multum adiumenti daturum
eum, qui concordantias in Alcora-
num construeret, iudicium est
Andr. Acoluthi: qui huic operi
Borningerum immortuum esse,
haud immerito dolet. Idem vero
hoc negotium circa Talmudicum
opus fortasse non inutiliter susci-
peretur. Alteram quidem illius
partem Gemaram quod attinet,
cum nec vnus nec paucorum la-
bor sit, in eam concordantias non
visuri sumus vnquam. Quis enim
crederet, orbem, non raro sed pla-
ne inaudito modo, eodem tem-
pore tot visurum homines in tam
abstruso tamque inutili viso erudi-
tionis genere exercitatisimos,
quot isti labori sufficerent? cum
eorum vix vnum alterumue quae-
libet

libet aetas nouerit? Taceo ratio-
nes, quae prohibent, quo minus
viri ad hoc negotium idonei in v-
nam coëant societatem. Certum
etiam est quam quod certissimum,
ipsis Gemaricorum librorum inter-
pretibus eximiis non posse,
non occurrere loca adeo ob-
scura & difficilia, vt vel nullus,
vel magno temporis dispendio
quaerendus sensus prodeat. Di-
cendum videbatur quod res est:
idque vitio mihi non vertent, qui
nouerint, quantum in istis litte-
ris pretium collocem, quamque
ferio optem, vt plures sint eorum,
qui in iis tentarent ire quo possent.
Sensum vero perspectum debere,
esse ei, qui concordantias adornat;
nemo est, qui non videat. Maior
b pro-

proinde de Mischnicis libris spes
superest, quorum nec sensus ob-
scuritas nec moles tam est insupe-
rabilis. Sua autem, nisi fallor, uti-
litate sese commendarent concor-
dantiae Mischnicae: cum quod
de aliorum librorum concordan-
tiis dici potest, de his quoque asse-
ratur merito. Nam & loca dabunt
anxie sine illis ac subinde etiam
frustra quaerenda, & alia quoque
de quibus nec cogitauerimus qui-
dem vnquam ad sensum eruen-
dum aut aliquid illustrandum ap-
prime vtilia saepissime oculis ob-
iicient: quae duo, magno studio
observanda, totum, aut saltem
praecipuum, concordantiarum
vsum exhaustire videntur. Prae-
terea Mischnicas concordantias
in

in ipsam Gemaram fore introdu-
ctionem facile persuadebuntur,
qui non sunt horum librorum pe-
nitus ignari. Non iuuat nunc ad-
uersus eos causam agere, qui vni-
uersi studii Talmudici hostes sese
profitentur, idque ab aliis etiam,
vitari atque abominari cupiunt:
de quibus optandum potius, vt,
imperitiam prodere definant. Qui
enim nucleum esse vult, eum, iux-
ta tritum prouerbium, nucem,
frangat oportet: quique ad pro-
fundiore[m] sacrarum litterarum in-
tellectum contendit, illum varias
opus est molestasque semitas cal-
care. De insigni studii Talmudi-
ci usu, vel sola tantorum post fata
celebrium atque ex parte etiam vi-
uentium virorum immortalia me-

b 2

rita

rita testabuntur: qui tanto maiorem merentur laudem, quanto est difficilior via quam nobis calcarunt. Non parvus autem, nisi me omnia fallunt, eorum numerus sperandus esset, qui illorum legerent vestigia, ac mare hoc minus metuerent, si concordantiis allicerentur. Extant equidem indices Talmudici, nec rari plane, licet multis ignoti, ביר אחרון & תולדות אחרון, concordantiarum nomen iure sustinentes, qui loca Talmudica desiderantes in qualibet materia admodum iuvant: sunt tamen reales tantum (quemadmodum ita distingui solet), ac ad Gemaram maxime pertinent; quibus si accederent verbales Mischnicae, de incremento harum litterarum quis non

non bene speraret? Ne vero &
ego videar esse ex illis, qui prom-
tiores sunt ad hortandum, quam
ad suscipiendum onus; fateor, me
ad hunc laborem conficiendum,
admodum paratum esse. Dum-
modo vires atque otium nancisce-
rer necessarium; magna alacritate,
DEO iuvante, ei incumberem. Quin
dissimulare nolo, me operi iam-
dum ante aliquot annos admouis-
se manum, ob alia tamen negotia
nec vnicum titulum absolvere po-
tuisse. Totum autem illud disponere
ad modum concordantiarum Bux-
torfianarū animus esset: nominibus
tamen propriis ac particulis non
omissis; quae in illis desideran-
tur, defectum illum hodie sup-
plentibus Noldianis & Lanckisia-
nis.

nis. Iudicent eruditi, qui in harum litterarum notitia excellent, vtrum ab hoc labore sim abstrahendus, an monendus vt patienti ardore in eodem pergam: iudicent etiam de methodo, suoque consilio, cui lubens innitar, meam excitent industriam. Nontamen me deterreri patiar sinistris maleuolorum iudiciis de hoc conatu intempestiuo ipsis audiente. Siue enim exigua habeatur haec opera, quam scientia Talmudica leuiter tinctus facile superet; siue grauis nimium, molis (quam dicunt) aut virtutis quantitate: mihi sufficiet operi non inutiles vires applicasse; tametsi, quod homini facile contingit, nonnulla emendanda ac supplenda aliis reliquero.

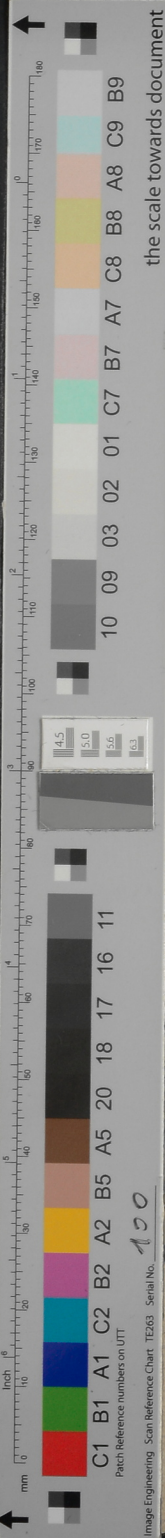
Haec

Haec sunt, CL. VIR, quae occupa-
tum me tenebant, cum TE audi-
rem magistri dignitatem capere.
Vides autem ad me pertinere illud
Nauita de ventis &c.

Neque ramen incongruum plane
iudicaui, hac occasione & TVO &
aliorum iudicio negotium hocce
meum exponere: siquidem pro-
lixius TIBI gratulari istos honores
opus non fuit; cum iamdudum
maioribus dignus ab omnibus ha-
bearis. Mihi equidem ipsi gratu-
landi ansam inuenio maiorem:
animos enim, qui dudum coniun-
cti fuere, nouo quasi vinculo con-
ditionis eiusdem arctius vniri val-
de laetor. TV vero, AMICE CAN-
DIDISSIME, qui hanc dignitatem
non ad eorum consuetudinem
quae-

quaeris, quos solus magistri titulus delectat, sed veluti inuitus eam suscipis atque ex necessitate quadam, maiora etiam videbis Tuorum meritorum praemia. Id age interea quantum in TE est, vt, qui conditione pares nunc sumus, etiam tranquilla felicitate quanticus reddamur aequales. Vale.
Scribebam *αὐτοσχεδιασὶ*. KL. Novembribus c^{lo} Idcc xI in Academia Ienensi.

the scale towards document

int, CL. VIR, quae occupa-
tenebant, cum TE audi-
gistrum dignitatem capere,
utem ad me pertinere illud
uita de ventis &c.
ramen incongruum plane
i, hac occasione & tuo &
iudicio negotium hocce
exponere: siquidem pro-
BI gratulari istos honores
on fuit; cum iam dudum
ous dignus ab omnibus ha-
Mihi equidem ipsi gratu-
insam inuenio maiorem:
enim, qui dudum coniun-
re, nouo quasi vinculo con-
s eiusdem arctius vniri val-
or. Tu vero, AMICE CAN-
ME, qui hanc dignitatem
d eorum consuetudinem
quae-